

YEŐIL BİLGİ NOTU

AYM SANAYİ PLANI

BİLGİ NOTU-01

EĞİTİM VE EKONOMİK ARAŐTIRMALAR ŐUBESİ

**AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI
SANAYİ PLANI BİLGİ NOTU**

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI SANAYİ PLANI

11 Aralık 2019'da Komisyon tarafından sunulan Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM), Avrupa'yı 2050 yılına kadar ilk iklim nötr kıta yapmayı hedeflemektedir. 30 Haziran 2021 tarihinde açıklanan AB İklim Yasasında¹, mevzuatta AB'nin iklim nötr olma taahhüdünü ve 1990 seviyelerine kıyasla 2030 yılına kadar gaz emisyonlarının en az %55 oranında azaltılması hedefini korumaktadır. 10 Mart 2020 tarihinde ilan edilen AB'nin Sanayi Stratejisi² ise, yeşil ve dijital ekonomiye geçişleri destekleyecek, AB sanayisini küresel olarak daha rekabetçi hale getirecek ve Avrupa'nın açık stratejik özerkliği geliştirecek bir sanayi politikasının temellerini atmıştır.³

Komisyon, AB sektörlerinin yeşillenmesini ve rekabet edebilirliğini sağlamak, ekonomisinin dönüşümüne yönelik yatırımları sağlamak için pil veya sürdürülebilir ürünleri kapsayan Ecodesign Yönetmeliği⁴ gibi iddialı düzenlemelerle net bir politika çerçevesi sağlamıştır. Ayrıca endüstriyel iş birliğini teşvik etmek için piller, hammaddeler, güneş enerjisi, hidrojen ve dairesel plastikler alanında düzenlemeler yaparak, Recovery and Resilience Facility⁵, Innovation Fund⁶ ve InvestEU⁷ gibi farklı AB finansman kaynakları, çok ihtiyaç duyulan yeşil yatırımları desteklemek için kamu ve özel mali kaynakları harekete geçirmeyi planlamaktadır.

Komisyon, 1 Şubat 2023 tarihinde Avrupa'nın net sıfır sanayisinin rekabet gücünü artırmak ve iklim nötrlüğüne hızlı geçişi desteklemek için bir **Yeşil Mutabakat Sanayi Planı**⁸ sundu. Plan, Avrupa'nın iddialı iklim hedeflerini karşılamak için gereken net sıfır teknolojiler ve ürünlere yönelik AB'nin üretim kapasitesinin artırılması için daha destekleyici bir ortam sağlamayı amaçlıyor.

Yeşil Mutabakat Sanayi Planı dört başlığa dayanmaktadır:

- Net sıfır üretim kapasitelerinin hızla devreye alınmasını destekleyen öngörülebilir, tutarlı ve basitleştirilmiş bir düzenleyici ortam
- Tek Pazarın parçalanmasından kaçınılması için yatırımları artırarak yeterli finansmana daha hızlı erişim
- Avrupalı iş gücünün yeşil geçişin gerektirdiği teknolojilerde beceri sahibi olmasını sağlamak⁹
- Çeşitlendirilmiş ve güvenilir tedarik ve adil uluslararası rekabet sağlamak için AB'nin ortaklarıyla iş birliğine dayalı, dayanıklı tedarik zincirleri için açık ticaret gerçekleştirmek

¹ AB İklim Yasası ile ilgili ayrıntıya https://climate.ec.europa.eu/eu-action/european-green-deal/european-climate-law_en adresinden ulaşabilirsiniz.

²Avrupa Birliği Sanayi Stratejisi ve Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AYM-4) Raporu'na <https://www.gaib.org.tr/tr/istatistik-ve-raporlar/2.html> adresinden ulaşabilirsiniz.

³https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-industrial-strategy_en

⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_2013

⁵ Recovery and Resilience Facility: https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility_en

⁶ Innovation Fund: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/funding-climate-action/innovation-fund_en

⁷ InvestEU: https://investeu.europa.eu/about-investeu/investeu-and-recovery_en

⁸https://commission.europa.eu/system/files/2023-02/COM_2023_62_2_EN_ACT_A%20Green%20Deal%20Industrial%20Plan%20for%20the%20Net-Zero%20Age.pdf

Yeşil Mutabakat Sanayi Planı, Avrupa'nın, 2050 yılına kadar iklim nötr olmaya hedefine ulaşmak için rüzgâr türbinleri, ısı pompaları, hidrojen elektrolizörleri, piller ve karbon tutma ve depolama ekipmanları gibi yeşil teknolojilerin ve ürünlerin mevcudiyetinin güvence altına alınması amacıyla net sıfır yatırımlar için cazip bir ortam yaratarak bu ürünler için AB üretim kapasitesi güçlendirilmesi ve talebin karşılanması için planlanmıştır. Plan, net sıfır ürünleri tedarik eden her büyüklükteki işletmeye operasyonlarını ölçeklendirmek ve gelişmek için fırsatlar sağlayacaktır. Aynı zamanda güvenli, uygun fiyatlı ve sürdürülebilir bir enerji tedariki sağlayarak ve çevresel ayak izlerini azaltmak için gereken temiz teknoloji çözümlerinin kullanılabilirliğini artırarak tüm işletmelerin faaliyetlerine fayda sağlayacaktır.

Plan kapsamında sunulacak endüstriyel rekabet gücünü güçlendirmeyi amaçlayan teklifler şu şekildedir;

○ Avrupa standartlarına daha hızlı izin vererek ve geliştirerek net sıfır ürünlerde endüstriyel üretim kapasitesini ve stratejik ve çok ölkeli projeleri desteklemek için bir **Net-Sıfır Sanayi Yasası**¹⁰

○ Nadir toprak elementleri gibi net sıfır teknolojiler ve ürünler üretmek için hayati öneme sahip ham maddelere erişimi sağlamak için **Kritik Hammadde Yasası**¹¹

○ Arz güvenliğini korurken, uygun fiyatlı elektrik sağlarken ve Avrupa vatandaşlarına ve işletmelerine yenilenebilir enerji üretiminin faydalarını getirirken, enerji fiyatlarındaki oynaklığı gidermek için **Elektrik Piyasası Tasarımı Reformu**¹²

○ Kamu alımlarında uyumlaştırılmış sürdürülebilirlik ve döngüsellik gerekliliklerinin kullanılması, net sıfır ürünler ve çözümler için daha öngörülebilir bir talep yaratılmasına yardımcı olma

○ Komisyon, Devlet yardımları çerçevesinde geçici esneklikler (özellikle, önerilen geçici uyarlamalar, daha kolay hesaplamalara, basit prosedürlere ve hızlı onaylara izin)

○ Yenilenebilir enerji dağıtımları için yardımın basitleştirilmesi;

○ Endüstriyel süreçlerin karbondan arındırılması için yardımın basitleştirilmesi;

○ Stratejik net sıfır teknolojilerinin üretimi için vergi avantajları da dahil olmak üzere gelişmiş yatırım destek programları ve

○ Stratejik net sıfır değer zincirlerindeki büyük yeni üretim projeleri için küresel finansman boşlukları dikkate alınarak daha hedefli yardım gibi araçlarla finansmana daha hızlı erişimi sağlamayı öngörmektedir.

Net Sıfır Sanayi Yasası ile bataryalar, yel değirmenleri, ısı pompaları, güneş enerjisi, elektrolizörler, karbon yakalama ve depolama teknolojileri gibi iklim nötr olma hedeflerini karşılamak için önemli olan ürünlerin üretim kapasiteleri için basitleştirilmiş düzenleyici çerçeve sağlanması, 2030 yılına kadar sanayi kapasitesine yönelik hedefler belirlenerek, öncelikli alanlarda izin prosedürlerinin öngörülebilir olacak şekilde kolaylaştırılması hedeflenmektedir.

Kritik Hammaddeler Yasa tasarısıyla temiz teknolojilerin olmazsa olmazı olan kritik hammaddelerin tedarikinin güvenliğini sağlamayı hedefleniyor. Böylece;

• AB tüketiminin %10'nun AB topraklarından çıkarılması

• AB'deki tüketim için yapılacak materyal işlemlerinin %40'nun AB'de gerçekleştirilmesi

¹⁰https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:6448c360-c4dd-11ed-a05c-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

¹¹<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/11/13/council-and-parliament-strike-provisional-deal-to-reinforce-the-supply-of-critical-raw-materials/>

¹²<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/12/14/reform-of-electricity-market-design-council-and-parliament-reach-deal/>

- AB'deki tüketimin %15'nin geri dönüşümden sağlanması
- AB'nin her bir kritik materyale ilişkin tüketiminin %65'inden fazlasının tek bir üçüncü ülkeden sağlanmaması planlanıyor.

Elektrik Piyasası Reformuyla Komisyon, yenilenebilir enerji kaynaklarını artırmayı, tüketicileri korumayı ve sanayinin rekabet gücünü artırmayı hedeflemektedir. Buna göre, AB'nin elektrikle ilgili düzenleme, yönetmelik ve kuralları değiştirilecektir.

- Fosil yakıtların tüketicilerin elektrik faturalarına olan etkisi azaltılacak. Yenilenebilir enerji kaynaklarındaki düşük maliyetin tüketicilere yansımaları sağlanacak.
- Avrupa sanayisinin, karbondan arındırması ve yeşil dönüşümü için yeşil ve düşük fiyatlı elektriğe erişim sağlanacak.¹³

Planda ticaretin rolü nedir?

Ticaret politikası, AB'nin net sıfır teknolojilerdeki lider konumunu sürdürmek için önemli bir unsurdur; zira bir yandan Tek Pazarı kıtanın dışındaki büyüme kutuplarına bağlı tutarken, bir yandan da temiz geçiş için kritik öneme sahip girdilere erişimi güvence altına almaktadır. Bu nedenle Yeşil Mutabakat Sanayi Planı'nın dördüncü ayağı küresel iş birliği ve temiz çevre için açık ve adil ticaretin sağlanmasından oluşuyor. Bu bağlamda Komisyon:

- Etkin uygulama ve icra yoluyla halihazırda yürürlükte olan anlaşmalardan en iyi şekilde yararlanırken, AB'nin Serbest Ticaret Anlaşmaları ağını geliştirmeye devam edeceğini,
- Enflasyonu Azaltma Yasasına ilişkin AB-ABD Görev Gücü gibi yeşil geçişi desteklemek için ortaklarla iş birliği yapmaya devam edeceğini,
- Rekabetçi ve çeşitlendirilmiş bir endüstriyel temel aracılığıyla küresel arz güvenliğini sağlamak amacıyla hammadde 'tüketicileri' ile kaynak zengini ülkeleri bir araya getirmek amacıyla bir Kritik Hammadde Kulübü kurmak için benzer düşüncelere sahip ortaklarla hammadde ortaklıklarını araştırılacağını,
- Temiz teknolojilerin küresel olarak benimsenmesini teşvik eden ve küresel temiz enerji geçişini mümkün kılmada AB endüstriyel yeteneklerinin rolünü destekleyen Temiz Teknoloji/Net-Sıfır Endüstriyel Ortaklıklarının araştırılacağını,
- Net sıfır hedefleri doğrultusunda, Küresel Ağ Geçidi ve Sürdürülebilir Yatırım Kolaylaştırma Anlaşmaları (SIFA) gibi AB yatırım politikalarıyla uyumlu bir AB ihracat kredileri stratejisi üzerinde çalışıldığını belirtmektedir.

Komisyon aynı zamanda ticaret savunma araçlarıyla Tek Pazarı temiz teknoloji sektöründeki haksız ticaretten koruyacak ve Dış Sübvansiyonlara İlişkin Yönetmelik sayesinde, AB ülkelerinin sübvansiyonları, temiz teknoloji sektörü de dahil olmak üzere Tek Pazar'daki rekabeti bozmasını engelleyecektir.¹⁴

Planın, Parlamento ve Konsey'in görüşlerini oluşturması sonrasında üçlü müzakereler neticesinde yürürlüğe girmesi beklenmektedir.

¹³https://commission.europa.eu/system/files/2023-02/COM_2023_62_2_EN_ACT_A%20Green%20Deal%20Industrial%20Plan%20for%20the%20Net-Zero%20Age.pdf

¹⁴https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ganda_23_511

Yeşil Mutabakat Sanayi Planı kapsamında **Net Sıfır Sanayi Yasası** taslağı 16 Mart 2023 tarihinde açıklanmıştır. Net Sıfır Sanayi Yasası ile güneş panelleri, bataryalar, elektrolizörler gibi iklim nötrlüğe ulaşmak için kilit teknolojilerin veya fotovoltaik hücreler ve rüzgâr türbinlerindeki bıçaklar gibi bu teknolojilerin temel bileşenlerinin üretiminin ve bu teknolojilerin üretimi için düzenleyici çerçevenin basitleştirilerek, AB'nin net sıfır teknoloji endüstrisinin rekabet gücünün artırılması ile karbondioksit emisyonlarının depolama kapasitelerinin hızlandırılması hedeflenmektedir. Yasa ile AB'de net sıfır teknolojilerin üretiminin dayanıklılığının ve rekabet edebilirliğinin güçlendirilmesi ve Avrupa Komisyonu'nun net sıfır teknolojilerde yıllık ihtiyacın **%40**'ünün Avrupa'da üretiminin sağlanmasını hedeflediği belirtilmektedir. Bu kapsamda, Komisyon 2030 yılına kadar üretim hedeflerini sağlamak amacıyla, teknolojilerin hazır olma düzeyi, dekarbonizasyon ve rekabet edebilirliğe katkıları ile arz güvenliği riskleri olmak üzere üç ana kritere dayanarak fotovoltaik güneş panelleri, açık deniz dahil rüzgar türbinleri, ısı pompaları ve jeotermal enerji teknolojileri gibi stratejik net sıfır teknolojisi belirlemiştir. Ayrıca, AB çapında 2030 yılına kadar yıllık 50 milyon ton karbondioksit depolama kapasitesine ulaşılması gerektiği, bu kapsamda AB'nin petrol ve gaz üreticilerinin gerekli CO2 depolama sahalarının kurulmasına katkıda bulunmaları gerektiği ifade edilmektedir. Net sıfır teknolojilerin küresel olarak benimsenmesinin önünü açmak amacıyla, AB'nin benzer ülkelerle iş birliği yapması, net sıfır teknolojilerinde ticareti ve yatırımları çeşitlendirmeye yardımcı olacak Net Sıfır Endüstriyel Ortaklıkların kurulması öngörülmektedir.¹⁵

¹⁵<https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesil-mutabakat/ab-dongusel-ve-surdurulebilir-sanayi-politikalari/ab-net-sifir-sanayi-yasasi>